

15.5.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö TEM

lausuntopalvelu.fi

Asia: Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Viite: VN/6450/2019-TEM-6

Opetusalan ammattijärjestö OAJ:n lausunto koskien esitystä alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Esitykset lainsäädännön uudistamisesta ovat pääosin kannatettavia

On erittäin kannatettavaa, että Euroopan unionin alue- ja rakennerahastojen hallinto- ja tarkastusjärjestelmää kevennetään ja digitaalinen palvelujärjestelmä keskitetään hallintoviranomaisen seurantajärjestelmään.

Opetussektorin näkökulmasta on tärkeää, että päätöksentekoprosessit ovat mahdollisimman keveitä ja läpinäkyviä ja rahoituksen hallinnointi ja rahoittajaviranomaisten tulkinnat yhdenmukaisia ja selkeitä. Kouluilla ja oppilaitoksilla on vaihteleva osaaminen ja mahdollisuus resursoida näihin prosesseihin varsinkin, jos ne ovat monimutkaisia ja työläitä.

Aluekehittämisessä korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten roolia vahvistettava

Pidämme välttämättömänä, että esitykseen lisätään vahvemmin ja selkeämmin korkeakoulujen ja ammatillisen toisen asteen merkittävä rooli aluekehittämisessä ja sen suunnittelussa alukehittämiseen liittyvää päätöksentekoa aiempaa vahvemmin maakuntiin siirrettäessä. Korkeakoulujen sekä ammatillisen toisen asteen rooli maakuntien aluekehitystyössä että alueen elinvoimaisuudelle on tunnistettava ja tuotava sekä säännösten tasolla että perusteluosiossa vahvemmin esille. Perusteluissa on hyvä todeta, että yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erilaisuutta tarvitaan, koska Suomi kaipaa sekä monialaisuutta ja -tieteisyyttä että työelämän kehittämistä.

Haluamme korostaa sitä, että ammattikorkeakouluilta puuttuu tki-toiminnan rahoitusmekanismit. Olemme vaatineet useaan otteeseen, että ammattikorkeakouluille on rakennettava ulkopuolinen TKI-toiminnan rahoitusinstrumentti, mutta koska sitä ei ole on alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskeva lainsäädäntö ammattikorkeakouluille hyvin tärkeä. EU:n rahastojen kautta rahoitetaan merkittävä osa ammattikorkeakoulujen TKI-hankkeista. Kun hallituksen esityksessä maakuntien päätösvaltaa ollaan lisäämässä aluekehittämisen ja siihen liittyvän rahoituksen kanavoinnin osalta, on tärkeä tuoda säännösten tasolla sekä perusteluissa

15.5.2020

selkeästi esille, että ammattikorkeakouluilla on lakisääteinen tehtävä edistää aluekehitystä ja toteuttaa alueen elinkeino toimintaa uudistavaa TKI-toimintaa. Tämän toteutuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä aluekehittämisviranomaisten kanssa.

Pykäläkohtaiset huomiot esitykseen:

Toimeenpanolaki

2 § Lain soveltamisala

Lain soveltamisalaa käsittelevän 2 § säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että *"Tämän vuoksi on tärkeää vahvistaa koulutuksen järjestämisestä vastaavien ja alueiden viranomaisten, yliopistojen ja muiden oppilaitosten sekä yrityselämän välistä yhteistyötä."* Toteamme, että meillä on yliopistojen lisäksi myös ammattikorkeakoulut ja siksi pitäisi käyttää termiä korkeakoulut tai mainita molemmat sekä yliopistot että ammattikorkeakoulut.

15 § Maakuntaliiton tehtävä

Esitämme poistettavaksi pykälän 2 momentin 3 kohtaa käsittelevässä säännöskohtaisessa perustelussa olevaa seuraavaa kirjausta: *"Pykälässä 3 säädetään maakunnan liiton osallistumisesta -- korkeakoulujen tulossopimusten valmisteluun maakunnan aluekehittämistavoitteiden huomioimiseksi."* Tästä voi saada virheellisen kuvan siitä, että maakunnan liitolla olisi oikeus osallistua maakunnassaan sijaitsevien korkeakoulujen tulossopimusten valmisteluun. Näin ei ole.

Pykälän 2 momentin 4 kohdassa säädetään maakuntien liitot tekemään yhteistyötä korkeakoulujen ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa aluekehittämistavoitteiden huomioimiseksi. Kohdassa tai sitä käsittelevissä perusteluissa ei tarkenneta, miten yhteistyö tulisi toteuttaa. Yhteistyön merkitys kasvaa lakimuutoksen myötä, kun aluekehittämisen suunnittelujärjestelmä siirtyy entistä enemmän valtionhallinnolta maakuntien vastuulle. Esitämme, että yhteistyön muotoja tarkennettaisiin lakiesityksen perusteluissa. Tähän liittyy myös lausuntomme 17 § koskeva kirjaus.

17 § Maakunnan yhteistyöryhmä

Pykälässä esitetään, että maakuntien yhteistyöryhmissä tulee olla edustettuina alueen kuntien ja maakunnan liiton edustajat, ohjelmaa rahoittavat viranomaiset sekä aluekehittämisen kannalta keskeiset järjestöt. Pykälän kirjauksesta tai säädöskohtaisista perusteluista ei selviä, onko yhteistyöryhmään mahdollista nimittää myös korkeakoulujen tai ammatillisen toisen asteen oppilaitoksen edustajaa. Muun muassa korkeakouluilla on ollut edustajia maakuntiensa yhteistyöryhmissä. Pidämme tärkeänä, että tämä on mahdollista myös jatkossa ja esitämme kirjattavaksi, että korkeakoulun ja ammatillisen toisen asteen oppilaitoksen edustaja voidaan nimetä ryhmän jäseneksi.

22 § Maakuntaohjelma

On tärkeää, että pykälän perustelussa mainitaan myös ammatillisen toisen asteen oppilaitokset sekä korkeakoulut toimijoina, jotka osallistuvat maakuntaohjelmien suunnitteluun sekä älykkään erikoistumisen strategioiden laadintaan.

15.5.2020

Rahoituslaki

7 § Kehittämishankkeena ja investointihankkeena tuottavaa toimintaa koskeva poikkeus
Pykälän mukaan kehittämishankkeisiin voi jatkossa sisällyttää myös yrityskohtaisia toimenpiteitä. Muutoksen myötä yrityksissä saadaan yhteisen TKI-toiminnan tulokset hyödyksi ja käyttöön jo hankkeiden aikana. Tämä on kannatettava muutos.

11 § Maakunnan liiton harkintavalta eräissä tapauksissa

Pykälässä esitetään, että maakunta olisi velvollinen pyytämään opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausuntoa taloudellisesti tai valtakunnallisesti merkittävistä hankkeista. Pidämme lausuntokäytäntöä perusteltuna.

52 § Euroopan sosiaalirahaston hankkeeseen osallistuvan henkilön henkilötietojen käyttö ja luovuttaminen ja 53 § Euroopan sosiaalirahaston hankkeeseen osallistuvan henkilön henkilötietojen tallentaminen

Kannatamme sitä, että ESR+ hankkeiden osalta henkilötietojen tiedonkeruuta kevennetään paremmin vastaamaan tietosuojalakia. Pykälissä jää kuitenkin epäselväksi, missä roolissa hanke ja hankkeen toteuttajaorganisaatio osallistuu mainittujen henkilötietojen käsittelyyn.

Uusien asetusten säätäminen

Lakimuutoksen myötä myös voimassa olevat asetukset tullaan uudistamaan. EU:n alue- ja rakennerahastojen kautta jaettavan hankerahoituksen yhtenä keskeisenä ongelmana on ollut ELY-keskusten ja maakuntien liittojen kirjavat käytännöt rahoituksen myöntämisessä ja kustannusten hyväksyttävyydessä esimerkiksi palkkakustannuskertoimien määrittelyn osalta.

Asetuksia päivitettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota rahoituskäytäntöjen, -tulkintojen ja -päätösten yhdenmukaisuuteen rahoittajasta riippumatta. Yhdenmukaiset käytännöt helpottaisivat hankerahoituksen hanketoiminnan suunnittelua ja toteutusta hankkeiden toteuttajien näkökulmasta.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Heljä Misukka
koulutusjohtaja

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan päällikkö